

Two penguins, likely Humboldt penguins, are standing on a light-colored, textured rock surface. The penguin on the left is facing right, and the one on the right is facing left. They have dark brown heads and backs with white chests and bellies. The text 'S.O.S.' is overlaid on the right side of the image.

S.O.S.

Skrifter om Samtalegrammatik

Årgang 7, nr. 2

Hvis vi tager derned, så skal vi være sammen-sammen – En undersøgelse af fænomenet XX-konstruktioner på dansk

Timon Holm & Mathias Lykkegaard

Skrifter om Samtalegrammatik 7:2

2020

ISSN 2445-7256

Skrifter om Samtalegrammatik (SoS) er en serie arbejdspapirer om samtalegrammatik som udgives af forskergruppen *DanTIN* ("Danish talk-in-interaction"). *DanTIN* består af studerende og forskere fra og omkring Lingvistik på Aarhus Universitet. *DanTIN* bestyrer hjemmesiden samtalegrammatik.dk. Udgivelserne i *Skrifter om Samtalegrammatik* er arbejdspapirer, studenteropgaver, rapporter, afhandlinger og andet som beskriver og analyserer samtalegrammatiske fænomener.

Skrifter om Samtalegrammatik er ikke fagfællebedømt, men en redaktionsgruppe under *DanTIN* har vurderet at udgivelserne i SoS fortjener at komme til offentlighedens kendskab. I nogle tilfælde er der tale om ældre eller nyere skrifter, som *DanTIN* har fået lov af forfatterne til at udgive. I andre tilfælde er skrifterne lavet til SoS. *Skrifter om Samtalegrammatik* kan frit deles med angivelse af forfatter, årstal samt tidskriftets navn og nummer.

DanTIN udgiver også fagfællebedømte artikler. Du kan se mere om vores udgivelser, projekter og resultater på samtalegrammatik.dk, og her kan du også se hvordan du kommer i kontakt med os.

Billedet til forsiden (pingviner i Aalborg Zoo) er taget og redigeret af Ehm Hjorth Miltersen.

Redaktør for dette nummer er Andrea Bruun.

Redaktionel kommentar

Når et ord gentages, så det optræder dobbelt, altså to gange lige efter hinanden, kan det gøres med en helt særlig interaktionel funktion. Overordnet set kan dette gøres for at specificere en bestemt betydning, eller med andre ord en bestemt fortolkning eller "læsning", af ordet eller den ytring det optræder i. Denne specifikke betydning kan enten være at intensivere ordets oprindelige betydning eller påpege en bestemt forståelse af ordet enten i ordets prototypiske forstand eller i dets overførte eller bogstavelige betydning. Talere kan gøre brug af denne dobbelt-konstruktion i forbindelse med reparatur i samtaler for netop at sikre, at modtagere ikke har forstået ordet i en betydning, som taleren ikke havde tiltænkt.

Indtil nu er dette fænomen ikke blevet undersøgt på dansk, men netop dette gør forfatterne Timon Holm og Mathias Lykkegaard i dette nummer af *Skrifter om Samtalegrammatik*. Med udgangspunkt i interaktionel lingvistik, som tager udgangspunkt i hvordan lingvistiske ressourcer realiseres i social interaktion, tager Holm og Lykkegaard de første spæde skridt til at etablere og beskrive fænomenet i dansk talesprog. De viser, hvordan fænomenet realiseres prosodisk, samt hvilket miljø det optræder i og med hvilken interaktionel funktion i samtaler. Med afsæt i beskrivelser af fænomenet på andre sprog som eksempelvis tysk og engelsk sammenligner Holm og Lykkegaard deres resultater, og de sætter dermed også fænomenet i en international ramme. I denne sammenligning argumenterer de mod nogle af de internationale beskrivelser og døber det danske fænomen *XX-konstruktioner* på baggrund af deres egne analyser.

I skriftet bruger Holm og Lykkegaard tid på at forsvare deres metode og især deres datagrundlag, som ganske rigtigt ikke ligner dét, vi kender fra klassiske konversationsanalytiske undersøgelser. Størstedelen af deres datasæt består nemlig af eksempler på *XX-konstruktioner*, som de har overhørt i samtaler, og som de derefter har nedskrevet sammen med den kontekst, som konstruktionen optrådte i. De støder her på en typisk konflikt for konversationsforskere: at man *ved* et fænomen eksisterer, fordi man har hørt det brugt i naturligt forekommende tale gentagne gange, men det optræder ikke, eller optræder kun i begrænset omgang, i tilgængeligt data. I tilfældet med *XX-kon-*

struktioner er det en kompliceret, for ikke at nævne utroligt tidskrævende, proces at søge efter fænomenet i eksisterende samtalekorporer. Holm og Lykkegaard anerkender netop denne konflikt, og hvordan dette påvirker reliabiliteten af deres undersøgelse. Men på trods af undersøgelsens manglende reliabilitet så viser forfatterne en gennemtrængende validitet via grundig og omfangsrig etablering af et fænomen med udgangspunkt i eksempler på *XX-konstruktioner*.

Forfatterne viser i deres undersøgelse, hvordan konversationsanalysens eksplorative natur kan komme til udtryk ved, at man netop har hørt noget i sine dagligdagssamtaler, som man synes lyder interessant, og så har man undersøgt det. Sidst, men ikke mindst, så lægger dette skrift op til, hvordan og hvorhenne fremtidige undersøgelser af *XX-konstruktioner* skal foretages. Denne eksplorative tilgang og overblikket for fremtidige undersøgelser vil vi gerne bifalde i DanTIN-gruppen, og derfor vil vi gerne udgive denne på nogen måder utraditionelle undersøgelse i vores samling af tidsskrifter.

Denne redaktionelle kommentar er skrevet af Andrea Bruun.

Abstract

In this paper we investigate what has formerly been known as Contrastive Focus Reduplication. We use the term XX-constructions in describing this phenomenon in Danish, where a word or a phrase is copied exactly to specify the meaning. We go through what has been found out about this phenomenon in English and German and compare it to our findings in Danish. The paper shows that XX-constructions follow a specific pattern syntactically, morphologically and phonetically, that differs from compounds, repetition and other similar phenomena. Some of the morphological patterns are indigenous to Danish, compared to English and German. The function of XX-constructions is generally specification, which is done by intensification, prototyping or implying a figurative meaning as opposed to a literal, or vice versa. Markers of imprecision and negation is typically found in the same environment as XX-constructions. We show how XX-constructions can be used as repair through conversation analysis. Finally, we discuss our method, what relevance intersubjectivity has in regard to the meaning conveyed, and classification of the phenomenon.

***Hvis vi tager derved, så skal vi være sammen-sammen* – En undersøgelse af fænomenet XX-konstruktioner på dansk**

af TIMON HOLM & MATHIAS LYKKEGAARD

1 Indledning

Dette skrift vil undersøge det fænomen, der indtil videre er bedst kendt under navnet *Contrastive Focus Reduplication* (CFR). Nærmere bestemt vil vi undersøge fænomenet og konstruktionen på dansk, hvilket endnu ikke er blevet gjort. Eksempler på sådanne konstruktioner ses herunder:

- 1)
 - a. Er de **enige-enige** eller påtvunget enige?
 - b. Man kan godt købe en billig en, uden det nødvendigvis er **slave-slave**.
 - c. De havde lige slået op. Altså ikke **lige-lige**, men sådan for nylig.
 - d. Derefter har jeg boet **hjemme-hjemme** cirka 2 måneder.
 - e. Ej dumme, dumme mig. Du skal jo ikke være **ærlig-ærlig**.
 - f. Vi er igang med at understrege en pointe, at det altså ikke er **kedeligt-kedeligt**, [...] men det er en af de mindre begivenhedsrige etaper vi er igang med.

Vi opdagede fænomenet for et par år siden, hvor vi undrede os over hvad det egentlig var at denne konstruktions funktion lod til at være, og om det var blevet beskrevet tidligere. I første omgang fandt vi på titlen "reduplikation som semantisk udredende element" og i en tidligere eksamensopgave fik vi mulighed for at gå i dybden med netop dette emne. Hvad vi fandt, var beskrivelser af forskellige fænomener, der alle lignede det vi havde opdaget, men til vores store overraskelse viste det sig at det kun var forsøgt beskrevet på engelsk, svensk og tysk. Vi så det derfor oplagt at lave et lignende studie på dansk, og resultatet af dette vil vi fremadrettet betegne som *XX-konstruktioner*.

Vi vil undersøge XX-konstruktionens form og funktion i det danske sprog, og vi vil desuden sammenligne vores fund med teoretikere som har beskrevet fænomenet på andre sprog for at se om det kan siges at have samme egenskaber på tværs af sprogene.

Data er indsamlet fra både radio og tv, såvel som overhørt og nedskrevet talesprog fra personlige samtaler. Med udgangspunkt i dette

vil vi kaste lys på det miljø som konstruktionen forekommer i og nærmere bestemt om det forekommer med negationer, eller såkaldte *upræcisionsmarkører* med mere, da dette viser sig at være afgørende for den betydning der overføres.

Vi vil endvidere påtale vores valg af metode og data, og problematikkerne ved disse, og samtidigt forsøge at redegøre for andre mulige fremgangsmåder. I den forbindelse vil vi diskutere måden hvorpå vores data er indsamlet, og hvordan dette kan influere validiteten og reliabiliteten, da selve dataindsamlingen og opmærksomheden omkring denne gradvist ændrede sig i løbet af processen. Afslutningsvist vil vi diskutere nogle bestemte aspekter af konstruktionen ud fra vores egne fund, som sammenlignet med forskellige teoretikers udsagn ikke stemmer helt overens.

2 Metode

Vores dataindsamling har hovedsageligt bestået af nedskrivninger af reduplikationer, som vi gennem en periode på over et år har overhørt i diverse samtaler. Reduplikationer og konteksterne for disse er blevet skrevet ned hurtigt efter de er hørt, for bedre at kunne sikre sig nøjagtigheden af disse. Vi har fokuseret på selv at lytte efter i samtaler og ikke opfordret andre til at sende os hvad de har hørt. Dette er igen valgt for at sikre nøjagtigheden af tilfældene. Der er altid en risiko for at høre forkert når man ikke har mulighed for at høre noget flere gange, men i tvivlstilfælde har vi bedt folk gentage hvad de lige har sagt, og sætte et par ord på hvad de mente.

Når vi har hørt medierede reduplikationer i tv og radio, har vi noteret os tid og dato for senere at kunne tilgå programmerne. Disse er blevet optaget og klippet, så vi har sektionerne hvor reduplikationerne optræder, sammen med konteksten. I nogle tilfælde har vi søgt efter data ved at følge personer på tv, som vi tidligere har hørt producere en XX-konstruktion. På den måde gennemgik vi en sæson af *Den Store Bagedyst* for at finde en enkelt deltagers mulige XX-konstruktioner. Det lykkedes os på den måde at finde yderligere data ved målrettet at lytte efter det hos en person der tidligere havde været bidrager.

Vi ville bestemt have foretrukket naturlig samtaledata, eller en database, frem for nedskrivninger og klip fra radio og tv. Desværre har vi ikke kendskab til eksisterende samtaledata, hvor reduplikationer fore-

kommer, og hvor det samtidigt er muligt aktivt at søge efter dem. Såfremt man skulle benytte sig af *SamtaleBanken*, ville man skulle lytte timevis af data igennem og blot håbe at det ville forekomme. Vi har dog haft dét kriterium, at de klip vi har valgt fra tv og radio skulle bære præg af naturlig samtale. Dette er selvfølgelig ikke gældende for alt tv og radio, hvorfor vi har fravalgt klip, hvor dialogen forekommer scriptet. De fleste af de klip vi har indsamlet, har underlægningsmusik, hvilket ikke er et ideelt udgangspunkt hvis man skal lave akustiske målinger. Vi har lavet målinger af tone og forklarer undervejs hvor vi ser underlægningsmusikkens påvirkning.

Gennem vores langstrakte dataindsamling har vi oplevet et skifte i fokus. I starten fokuserede vi på at få så stor mangfoldighed som muligt. Vi havde stor fokus på forskelligheden af ord og ordklasser, så hvis vi fandt en reduplikation, som vi allerede havde nedskrevet, gjorde vi ikke mere ud af den. Vi kan derfor ikke sige noget om hyppigheden af forskellige reduplikationer. Først senere i dataindsamlingsprocessen blev vi opmærksomme på muligheden for dette. Vi begyndte at notere de forskellige gengangere, foruden måden og sammenhængen de blev sagt i, der også lader til at have stor betydning for forståelsen af den enkelte konstruktion. Vi har i vores dataindsamling ikke fokuseret på at dokumentere demografi for brugerne af XX-konstruktioner modsat andre studier, som netop har undersøgt om et bestemt køn eller en aldersgruppe bruger konstruktionen mere end andre. I vores datasæt har vi ikke set denne tendens, og vi har derfor ikke indsamlet demografiske informationer om folk.

Vi har desuden transskriberet data vi har haft til rådighed via tv og radio. En af disse transskriptioner danner grundlaget for en single case-analyse, som er at finde senere i skriftet. Vi har brugt transskriptionskonventionerne fra Jefferson (2004) og Hepburn & Bolden (2013), og i single case-analysen har vi fundet det relevant også at transskribere nonverbale handlinger. Dette har vi ikke gjort i de andre transskriptioner, da dette ikke syntes relevant.

3 State of the art

Vi vil i dette afsnit afdække hvad der hidtil er blevet sagt om XX-konstruktioner i litteraturen i forhold til form, funktion og register.

Fænomenet som vi vil undersøge, er som nævnt ikke blevet beskrevet på dansk, men siden 2004 (Hohenhaus, Ghomeshi et al.) har flere

artikler udforsket reduplikation primært på engelsk. Hvad denne form for reduplikation skal kaldes, og hvad navnet præcist dækker over, er der delte meninger om.

Ghomeshi et al. (2004) var blandt de første til at beskrive XX-konstruktioner på engelsk og bruger følgende eksempler som afsæt:

2)

- a. *I'll make the tuna salad, and you make the SALAD–salad.*
- b. *LIKE-’EM-like-’em? Or, I’d-like-to-get-store-credit-for-that-amount-like-’em?*
- c. *Is he French or FRENCH–French?*
- d. *I’m up, I’m just not UP–up.*
- e. *That’s not AUCKLAND–Auckland, is it?*
- f. *My car isn’t MINE–mine; it’s my parents’.*
- g. *Oh, we’re not LIVING-TOGETHER–living-together. (Ghomeshi 2004: 308)*

Disse indledende eksempler rummer flere ordklasser, flere funktioner og kontrastive konstruktioner. Netop disse forskelligheder vil vi nu se nærmere på i forhold til hvad der hidtil er blevet sagt om XX-konstruktioner.

Den mest brugte betegnelse for hvad eksemplerne viser, er *Contrastive Focus Reduplication* (Ghomeshi et al. 2004, Widlitzki 2016, Song & Lee 2011, Whitton 2006). Freywald (2015) omtaler også fænomenet, som hun kalder *Real-X Reduplication*. Nogle forskere har mere fokus på kloning end reduplikation i navngivningen, hvor Hohenhaus (2004) bruger *identical constituent compounding*, mens Huang (2015) bruger *lexical cloning*. Hele navneforvirringen bliver ikke mindre af at der ikke er enighed om form og funktion for fænomenet. Om der faktisk blandt dem er tale om ét fænomen, eller om flere lignende, er usikkert. Vi vil nu skitsere hvad der siges om de nævnte fænomener i forhold til form og funktion.

3.1 Form

Freywald (2015: 907) undersøger fænomenet på tysk, hvor man ifølgende ser reduplikation af substantiver, adjektiver, adverbier og, mere sjældent, reduplikation af verber. Desuden forklarer hun hvordan et ord kopieres fuldstændigt, hvilket giver konstruktionen en *compound-*lignende struktur (Freywald 2015: 916). Widlitzki (2016: 127) udvider

listen af ordklasser i forhold til Freywald, når hun undersøger fænomenet på engelsk. Udover ord finder hun også fraser, og hun tilføjer derfor adverbialfraser, verbalfraser, præpositionsfraser, præpositioner og pronomener som mulige genstande for reduplikation. I forhold til ordklasser siger Hohenhaus (2004: 302) at der ser ud til at være en præference for at lave konstruktionen med substantiver og adjektiver og at konstruktioner med numeralier er sjældne.

Freywald (2015) argumenterer for en utvivlsom *modifier-head*-struktur i sit *Real-X Reduplication*-fænomen. Et af grundlagene for dette er den prosodiske form, hvor der altid er tryk på den første konstituent, som hun sammenligner med determinerende sammensætninger (*determinative compounds*). Desuden nævnes det at dette er atypisk for fuldstændig reduplikation, som normalt ikke har en hierarkisk intern struktur (Freywald 2015: 925). Påstanden om at der er tale om *modifier* og *head*, underbygges af Huang (2015: 80), der ser samme struktur. Freywald (2015) opstiller ligeledes nogle regler for hvordan delene i XX-konstruktioner skal se ud. I forhold til at de to konstituentter skal være identiske, tilføjer hun at den kopierede del skal være lige så stor som, eller mindre end, dét den kopierer. Et pluralis-suffiks kan derfor enten tilføjes til de kopierede dele sammen eller til stammen, der så kopieres med suffikset. Et eksempel på dette er *freunde-freunde* eller *freund-freunde*, hvor suffikset *-e* henholdvis er kopieret og kun tilføjet den sidste del (Freywald 2015: 927). Det står hende ret klart at XX-konstruktioner foregår på ordniveau og at det der kopieres, ikke kan være større eller mindre end et ord (Freywald 2015: 930). Dog har Ghomeshi et al. (2004) data der viser fraser og sågar idiomer:

3)

- a. *OUT-OF-HER-MIND–out-of-her-mind*
- b. *OVER-THE-HILL–over-the-hill*
- c. *SLEEPING-TOGETHER–sleeping-together* (Ghomeshi et al. 2004: 321)

Dette synes bestemt at modsige Freywalds påstand, men i og med hun undersøger fænomenet på tysk, kan man derfor ikke med sikkerhed sige at det samme er gældende blot fordi det forekommer på engelsk. Hohenhaus (2004: 302) mener at der på engelsk lader til at være en præference for korte konstituentter, til trods for at det er blevet påvist at det kan forekomme på sætningsniveau. De fleste eksempler i hans data er enstavelsesord, men det er svært at sige om der er en grænse for mulig ordlængde.

Hvilke sproglige miljøer CFR optræder i, er der ikke sagt meget om. Hohenhaus (2004: 301) mener at CFR optræder i miljøer, der faciliterer læsningen af dem. Et miljø der også påpeges af Ghomeshi et al. (2004), er negation. Det kan være en negation af en enkelt del af reduplikationen til helet eller af helet til en enkelt del. Hohenhaus (2004) udtrykker det som denne typiske konstruktion:

ikke XX/X, men X/XX (Hohenhaus 2004: 301)

Formen er altså beskrevet fra forskellige sider med uoverensstemmelser til følge. Blandt andet uenighed omkring anvendte ordklasser og grænser for længden af konstruktionen. Noget der dog er mere enighed om, er det register som XX-konstruktioner lader til at forekomme i.

3.2 Register

Der er bred enighed om at XX-konstruktioner optræder i tale og uformelle registre (Hohenhaus 2004; Widlitzki 2016; Ghomeshi et al. 2004; Huang 2015). Hohenhaus (2004:302) har størstedelen af sine eksempler fra et uformelt register af talt engelsk. Selv de eksempler som han har på skrift, er repræsentationer af talesprog, og selvom mediet er skrevet, er modus stadig tale. Han har et enkelt eksempel, der udmærker sig ved at være fra en akademisk tekst, men her mener han dog at det har en stilistisk funktion, der netop markerer en mindre formel diskurs.

Widlitzki (2016: 135-137) afsætter en større del af sin artikel til at bestemme køn og alder på brugerne af XX-konstruktioner ud fra et blog-korpus. Her viser hun at jo yngre skribenterne er, jo flere tilfælde af XX-konstruktioner er der i deres blogs. Flest var der hos piger i alderen 13-17 år, og på tværs af alle aldersgrupper, skrev kvinder generelt flere XX-konstruktioner end mænd gjorde.

3.3 Funktion

At XX-konstruktioner bruges til at udpege en prototypisk læsning eller forståelse, er der bred enighed om blandt diverse teoretikere (Finkbeiner 2014, Freywald 2015, Ghomeshi et al. 2004, Hohenhaus 2004, Huang 2015, Song & Lee 2011, Whitton 2006, Widlitzki 2016). Som Hohenhaus (2004: 301) yderligere forklarer det, udpeger konstruktionen en prototypisk læsning eller afhængigt af ordklassen der reduplikeres, en 'ekstrem' læsning af hvad selve ordet (eller sætningen) betyder.

Den karakteriserer et bud eller et eksempel på en referent af et ord der svarer til den mest fundamentale betydning af dette ord eller denne sætning. Hohenhaus (2004) foreslår at formalisere dette for substantiver således:

en XX er en korrekt/prototypisk X

og for verber, adverbier og adjektiver således:

XX = rigtigt/meget/ekstremt X

Dette har vi forsøgt at finde eksempler på i vores eget data:

4) *Substantiver*

- a. *Nu laver de sån **mad-mad** i cafeteriaet.*
- b. *Jeg skal til **prøve** på universitet. Altså en **prøve-prøve**.*

5) *Adjektiver*

- a. *Jeg har sådan en uldtrøje du lige skal se. Den er **blå-blå**.*
- b. *Den er jo **flydende-flydende**.*

For substantiver kan meningen med konstruktionen også udpensles som "kun X, intet mere, intet mindre. Ingen tilsigtede konnotationer" (Hohenhaus 2004: 313). I den forbindelse nævner Freywald (2015: 919) bogstavelighed som en faktor. Nærmere bestemt at man kan bruge XX-konstruktioner til at udpege en bogstavelig læsning frem for en overført eller metaforisk læsning. Der er nemlig en tendens til at reduplikative konstruktioner udtrykker en mere specifik betydning af den ikke-redupligerede form (Moravcsik 1978: 330). Større form er lig med en mere specifik betydning, hvilket gør sig gældende på mange sprog, selvom det er forskelligt hvordan betydningen indsnævres. Altså sammen er de forskellige perspektiver med en fælles funktion; nemlig den at præcisere meningen.

I modsætning til Freywalds bogstavelighed kan XX-konstruktioner også bruges til at angive en metaforisk eller figurativ læsning, som vi fremover blot kalder udvidet betydning. Denne funktion bruges blandt andet til innuendo-ladende betydninger af ord. Hvilket betyder at selv hvis man ikke ser en potentiel betydning, tvinger XX-konstruktioner lytteren til at indse en tvetydighed (Ghomeshi et al. 2004: 314-315).

Ghomeshi et al. (2004: 317) konkluderer at XX-konstruktioner signalerer at en betydning af et ord kontrasteres til andre mulige betydninger. Den kontrast som Ghomeshi et al. omtaler, er implicit. Der er også mulighed for at ekspliciterer den, blandt andet ved hjælp af såkaldte *nonce formations*.

3.3.1 *Nonce-formations*

Hohenhaus (2004: 297-298) lagde mærke til XX-konstruktioner gennem sin interesse for *nonce word-formation* (herefter forkortet NF). Hohenhaus mener at XX-konstruktioner kan klassificeres som NF'er. Hohenhaus definerer NF'er som nye dannelser af ord som produceres aktivt i den egentlige fremførelse. De står i modsætning til leksemer, der hentes fra ens leksikon og er færdige, hvor NF'ere netop ikke findes i leksikon. NF'er kan derfor placeres et sted mellem eksisterende ord og mulige ord, da de ikke er leksikaliserede, men bruges flittigt og produktivt. Hohenhaus adskiller derudover NF'er fra neologismer. NF'er kan blive neologismer i et talefællesskab, og de kan blive fuldt institutionaliserede ord, men han mener dog at de fleste NF'er aldrig bliver del af leksikon.

Af grunde til at NF'er forbliver flygtige fremførelser nævnes den typiske kontekstafhængighed. De er pragmatisk bundede og bruges ofte til at skabe en humoristisk effekt. De kan derfor ikke bruges som eksempler på hvad der er mulige ord generelt. *Frasal compounds* er orddannelse på baggrund af rigtige syntaktiske fraser som går ud over ordniveau. At NF'er bruges til at kontrastere XX-konstruktioner, ses tydeligt i data som Ghomeshi et al. (2004) benytter sig af, som for eksempel set i (2b) hvor det er Ross fra serien *Friends* der har givet sin kæreste Rachel en halskæde, som hun siger hun godt kan lide. Ross ved dog at hun har for vane at bytte alle de gaver han giver hende og ytrer derfor sætningen *Like-'em-like-'em? Or, I'd-like-to-get-store-credit-for-that-amount-like-'em?*. Dog har vi ikke selv fundet nogen kontrasterende NF'er i vores data, men vi afviser bestemt ikke at dette også findes på dansk.

4 Data

Vi vil nu præsentere vores resultater. Denne tabel er lavet efter Widlitzkis (2016) tabel og indeholder alle vores eksempler på XX-konstruktioner samt deres ordklasse og hyppighed.

Timon Holm & Mathias Lykkegaard:
En undersøgelse af fænomenet XX-konstruktioner på dansk

Adj	28	38,3%	afsluttende, blå, bred, dyrt, enige, fint, flad, flydende, gamle, kedeligt, kort, lav, ligeglad, nyt, nøgen, retro, rigtige, romantisk, slave, stor, syg, sød, tyk, tynd, tør, uhyggeligt, voksen, ærlig
Adv(P)	14	19,2%	alt, det hele, dårligt, hjemme, i dag, lige, lukket inde, nu, ondt, sammen (2), sommer, travlt, weekend
N	22	30,1%	bog, Brian, briller, byen, chef, chokolade, fest, forening, formand, gyser, mad (3), mode, navn, nyheder, nægter, pige, prøve, rum, speciale, timer
Pro	1	1,4%	min
Prop	1	1,4%	Roskilde
Præp	1	1,4%	ud
V(P)	6	8,2%	introduceres, kender, ryge, sejler, skriver, været der
Sum	73	100,0%	

Vores data består af 73 tilfælde af reduplikationer. Af dem består 38,3% af adjektiver, 30,1% af substantiver, 19,2% af adverbialfraser, 8,2% af verbalfraser, 1,4% af pronominer, 1,4% af proprier og 1,4% af præpositioner. Kun to reduplikationer optræder mere end én gang i vores data: *sammen-sammen* der optræder to gange og *mad-mad*, der optræder tre gange. Størstedelen af vores reduplikationer er af ord, hvor kun fire af tilfældene er fraser bestående af to ord. Størstedelen af vores data kommer fra noget vi har hørt i samtaler og efterfølgende skrevet ned. Nedenfor ses de reduplikationer vi har optagelser på.

TV	Flydende, romantisk, chokolade, ærlig, skriver
Radio	sammen (2), kedeligt

Vi har vedhæftet alle eksemplernes miljø i vores bilag 1.

5 Analyse af form

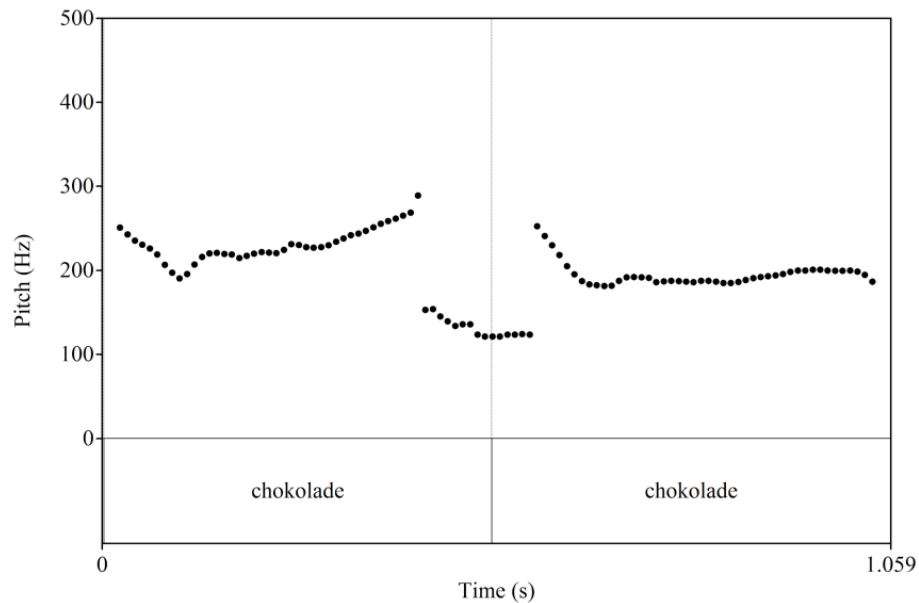
Når et nyt fænomen skal beskrives, er det væsentligt at man afgør hvorvidt det er et etableret sprogligt fænomen, eller måske blot en tilfældighed. For at kunne afgøre i hvilken grad det er etableret fænomen, kan man kigge på om der forekommer et mønster. Er der retningslinjer eller regler, eller er der en skabelon for miljøet? Forekommer der et genkendelighedsmønster for sprogbrugerne, hvilket hjælper til med at etablere fænomenet yderligere? Vi vil netop undersøge om der kan siges at være nogen formmæssige regler for XX-konstruktioner på dansk.

5.1 Prosodi

Når vi hører reduplikationer, står det klart for os at de har en fast lydlig form. For at illustrere dette har vi isoleret reduplikationer fra det data vi har på lyd-og videooptagelse. Ved hjælp af programmet Praat har vi lavet en pitch-kontur, hvor man kan se hvordan en reduplikation ser ud rent prosodisk. Eksempler kommer fra en optagelse vi har fra DR1's *Den Store Bagedyst*, hvor deltageren Juliane forklarer dommerne om sit valg af ingredienser i sin kagebund.

6) a.

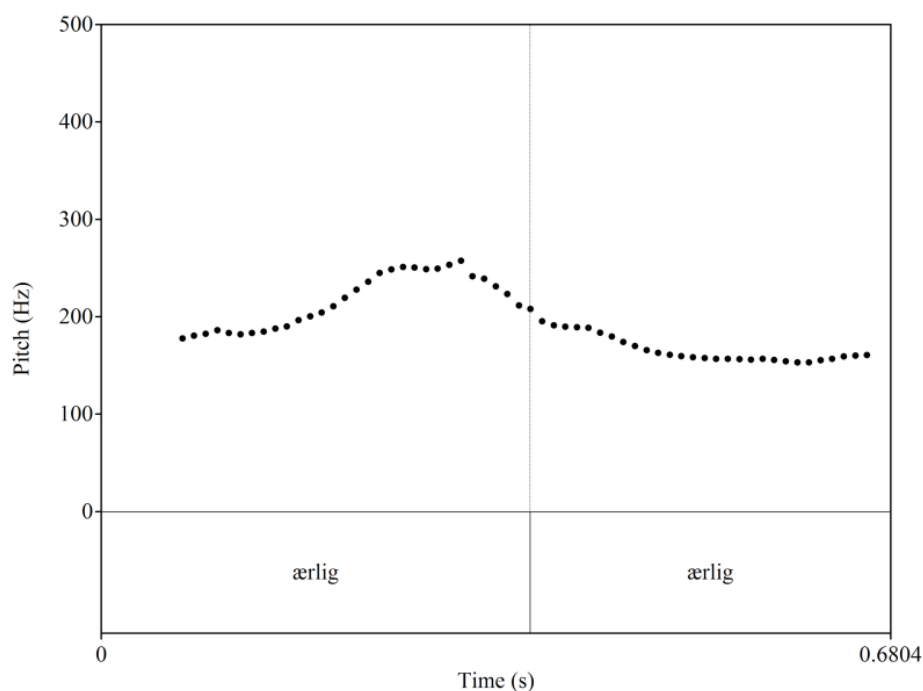
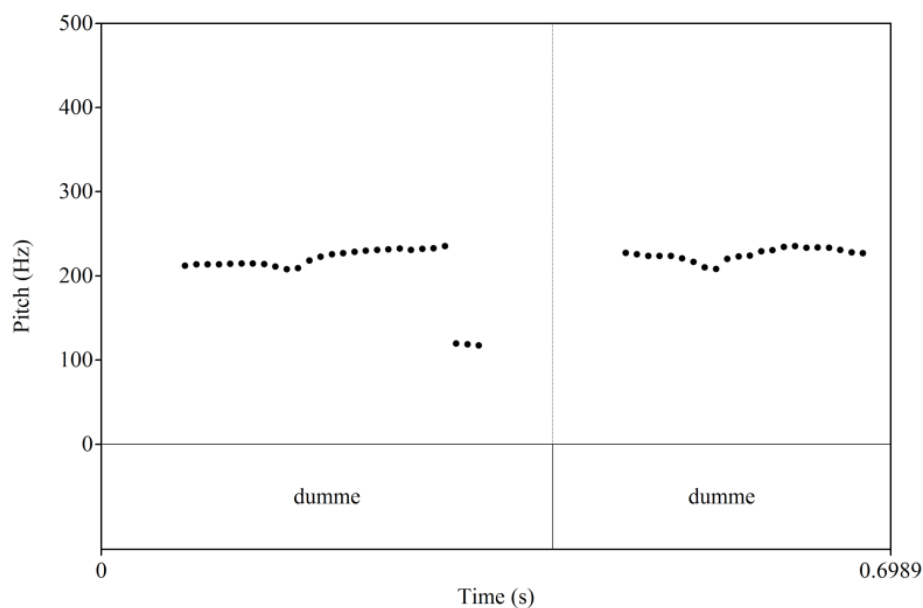
09	JAN:	er det så'n nogen bunder som er p _u mpede op med=
10	JAN:	chokolade eller hva _a har du i he _r
11		(.)
12	JUL:	altså jeg har- jeg vil sige jeg har masser af lækker=
13	JUL:	kakaopulver i
14		(0.2)
15	JUL:	der er ikke- jeg har ikke putt _e t
16		(.)
17	JUL:	sådan >øh decideret< chokol _a de chokolade i dem
18		(0.6)
19	MET:	KAKAOKAGE
20		(0.3)
21	JUL:	JA

Hvis man ser på tone i den specifikke del af ytringen hvor '*chokolade-chokolade*' optræder, ses det klart at tonen er opadgående i den første del af reduplikationen og nedadgående i den anden del. Der opstår derfor en pyramideform i midten. Det lille flade stykke, der ses mellem de to dele er formentlig baggrundsmusikken, der bruges i programmet. Vi kan derudover høre at stød altid bevares i begge dele af reduplikationen. Dette er muligt at aflæse i et spektrogram, men da meget af vores data er fra tv eller radio og har underlægningsmusik, vælger vi at gå auditivt til værks. At stød bevares i XX-konstruktioner, er i modsætning til *compounds*, der kan have mere end et stød, men normalt ikke har det (Grønnum et al. 2013: 70).

Det næste eksempel er hentet fra tv-programmet *Dybvaadaad*. Dette klip udmærker sig ved at have en XX-konstruktion og noget der kunne ligne én, men ikke er det.

- b. *Neej, dumme, dumme mig. Du skal jo ikke være ærlig-ærlig*

Dumme, dumme ligner formmæssigt en XX-konstruktion. Det består af to identiske ord, men hvis man lytter til det, er forskellen til at høre. Det bliver bekræftet af Praat, der tegner to ret forskellige billeder af tonen i de to eksempler. *Dumme, dumme* har en relativt flad og ensartet prosodi på begge dele i reduplikationen. Det er i modsætning til *ærlig-ærlig*, hvor tonen først stiger i første halvdel for derefter at falde

i anden halvdel. Selvom formen kopieres, er prosodien ikke ens i de to dele. *Dumme, dumme* er altså ikke en XX-konstruktion, men en gentagelse af *dumme*. Vi kan altså opstille en regel for prosodien i reduplikationer. I første del går tonen op og i anden del går tonen ned. Der er desuden ikke tab af stød.

Finkbeiner (2014) nævner at XX-konstruktioner prosodisk set ligner *compounds* på engelsk (f.eks. *BLACK-bird, BIRD-bird*), da de har tryk på første konstituent. Det gælder også på dansk, hvilket ses i *HØJ-hus*. På samme måde kunne man forestille sig reduplikationen *HUS-hus* på dansk, der ville have samme prosodi. Dog er der i *HØJ-hus* tab af stød, hvor der ingen stødreduktion findes i *HUS-hus*.

5.2 Negation

Som nævnt iagttaget både Hohenhaus (2004) og Ghomeshi et al. (2004: 336) en præference for et negeret miljø, med enten en negation af den enkelte konstituent eller reduplikationen, som skaber en tydelig kontrast til en reduplikativ læsning. Det resulterer ofte i den følgende konstruktion:

Ikke X/XX, men XX/X (Hohenhaus 2004: 301)

Ud fra vores data at se lader det også til at være en tendens på dansk. Nærmere bestemt forekommer cirka 60% af vores XX-konstruktioner i negerede sætninger, som for eksempel i:

7)

- a. *Den hund er jo desværre død i dag. Altså **ikke i dag-i dag**.*
- b. *Der behøver man vel **ikke** at være en **forening-forening**, vel?*
- c. *Han har jo **ikke været der-været der**.*
- d. *Ja altså oppe i alderen. **Ikke gamle-gamle**.*

I disse eksempler ekspliciteres negationen. Dog lader der til altid at være en negation eller kontrast i XX-konstruktionen, implicit eller eksplicit. For eksempel:

8)

- a. *Hvis det nu havde været **sommer-sommer**, så var det nok feset af nu.*
- b. *Den er jo **flydende-flydende!***
- c. *Jeg har sådan en uldtrøje du lige skal se. Den er **blå-blå**.*

I (8a) er det en irrealis-sætning, som jo i sig selv er en konstruktion der kontrasterer virkeligheden. I (8b) og (8c) er det selve reduplikationen der kan læses som kontrastiv. Det at noget er *flydende-flydende*, implicerer nemlig at det omtalte ikke blot er *flydende*, men altså er *flydende-flydende*, og kontrasterer derfor forståelsen. Kontrasten ligger altså i selve konstruktionen. Det samme gælder *blå-blå*, som indikerer at det omtalte ikke blot kan beskrives med adjektivet *blå*.

5.3 Morfologi

I både Ghomeshi et al. (2004) og Widlitzki (2016) undersøgelser findes der eksempler på at basens form kan være større end modifieren, som f.eks. i *talk-talked*, *friend-friends* eller i Freywalds (2015) tyske data; *freund-freunde*. Dette er der ingen eksempler på i vores data og er for så vidt heller ikke noget vi kunne forestille os kunne lade sig gøre på dansk. Tag for eksempel:

**ven-venner*

**tale-talte*

Dette kan måske skyldes de bøjningsmorfologiske regler, som er gældende for dansk, men når det nu ikke engang lader sig gøre at konstruere et tænkt eksempel, må man i så fald konkludere at dette i hvert fald ikke er en gængs proces på dansk – om end ikke endnu.

5.4 Placering

Ghomeshi et al. (2004: 336) forklarer at reduplikationer oftest forekommer ytringsfinalt, og det er også en tendens der ses i vores data. Faktisk er der ganske få tilfælde i vores data hvor reduplikationen ikke optræder ytringsfinalt, som vi her har et par eksempler på:

9)

- a. Derefter har jeg boet **hjemme-hjemme** cirka to måneder.
- b. Ej jeg tror aldrig jeg har været til **fest-fest** hos jer.
- c. [...] altså sådan **skriver-skriver** den.
- d. Nu er der sådan **mad-mad** i cafeteriet.
- e. Hvis det nu havde været **sommer-sommer**, så var den nok feset af nu.

Samtidigt kan man observere at XX-konstruktionen i alle tilfælde forekommer et sted i sætningen hvor den godt kunne være pragmatisk afsluttet, men bliver efterfulgt af noget modificerende som et objekt

eller et adverbialled. Bortset fra (9e) som er en implikation der dikterer et opfølgende *så...*, lader denne placering også til at være en tydelig præference på dansk.

6 Analyse af funktion

Vi har efterhånden redegjort for de forskellige funktioner XX-konstruktioner menes at have på engelsk og tysk. Nu er det derfor interessant at se hvordan det opfører sig på dansk, for senere at kunne afgøre hvorvidt den danske funktion kan siges at være den samme som på de andre sprog. I vores data ser vi én overordnet funktion, som vi vælger at kalde *semantisk reduktion*, nemlig det at det semantiske indhold af et ord, og derved de forskellige læsninger af det, indskrænkes så vidt muligt. Derudover ser vi de mere nuancerede funktioner XX-konstruktioner kan have, som f.eks.: intensivering, udvidet betydning, prototypisk forståelse, reparatur. Dem vil vi nu gennemgå med eksempler fra vores data.

6.1 Semantisk reduktion

Denne overordnede funktion af XX-konstruktioner stemmer overens med hvad Moravcsik (1978) konkluderer på baggrund af funktioner af reduplikationer på tværs af mange af verdens sprog. Hun viser både hvordan det kan bruges til at markere kvantitet, og hvordan det kan have en bøjningsmorfologisk funktion på thai, hvor det gør verber og adjektiver til adverbier, og funktionen hvor det gør intransitive verber transitive (Moravcsik 1978: 317-325). Der ses altså en tendens til at en reduplikation er mere specifik end sin ikke-redupligerede form.

10)

- a. *Hun har taget på, men hun er ikke sådan **tyk-tyk**.*
- b. *Så skal han jo ikke **introduceres-introduceres**.*
- c. *Det var ikke **nyheder-nyheder**. Det var mere en reportage.*

I (10) ser vi hvordan de redupligerede ord specificeres til at betyde noget andet. Dette bliver selvfølgelig, som vist i eksemplerne (10a, b, c), specificeret yderligere med negationer og diskursmarkører (se afsnit 7.1). Den semantiske reduktion er altså en overordnet og for så vidt almengyldig funktion, men hvordan XX-konstruktionerne yderligere specificeres, afhænger af hvilken af de underordnede funktioner der bruges.

6.2 Intensivering

Intensivering kendetegnes ved at reduplikationen forstærker betydningen af det redupligerede ord, hvilket vi tidligere har vist at Hohenhaus (2004) beskrev som *really X*.

11)

- a. [...] *Den er jo flydende-flydende.*
- b. *Det er lækkert, men ikke sådan fint-fint.*

(11a) er taget fra DR1's bageprogram *Den Store Bagedyst*, hvor en deltager har lavet en mousse, der ikke vil sætte sig ordentligt. Reduplikationen forstærker *flydende*, så det betyder *meget/helt flydende*. Det samme gør sig gældende i (11b), der omhandler et hotel der er i mellemklassen. Reduplikationen af *fint* modificerer det til at betyde *meget fint*. Samtidigt bruges negationen til at markere at det altså ikke er den læsning der ønskes, så vi ender med at have forklaringen at hotellet er lækkert, men ikke fint i den forstand man ellers kunne associere et fint hotel med. I vores data er det primært adjektiver der intensiveres.

6.3 Udvidet betydning og bogstavelighed

Denne funktion bruges til enten at angive at et ord skal forstås metaforisk, eller understrege at der er tale om den bogstavelige betydning, som Freywald (2015) også påpeger er en funktion i hendes data.

12)

- a. A: *Jeg synes tøjet her er meget voksent*
B: *Men du er da også voksen. Altså sådan voksent-voksent?*
- b. *Han har jo ikke været der-været der.*

(12a) er en dialog, der understreger denne skelnen mellem en udvidet betydning og bogstavelighed. Når A bruger ordet *voksent*, kan man ud fra konteksten se at der ikke kan være tale om alder på samme måde som man bruger det om en person, men snarere som et adjektiv der betegner tøjets beskaffenhed på en mere negativ vis i denne sammenhæng. B påpeger dog denne bogstavelige betydning af *voksen*, men anmoder så om bekræftelse på at der er tale om den udvidede betydning ved at reduplicere det A først sagde.

I (12b) ser der ikke ud til at være tvivl om bogstaveligheden. Personen der omtales, er en der har kysset med en pige, men det har ikke udviklet sig yderligere. *Været der-været der* betyder her at have været

et bestemt sted i en overført betydning, altså at have haft sex. Ud fra den kontekst ville det være svært at se en bogstavelig betydning.

I forhold til ordklasser ses det i de to eksempler at funktionen kan bruges med adjektiver (se 12a) og verbalfraser (se 12b). Imidlertid er rammerne for udvidet betydning bredere. Vi har eksempler på flere forskellige ordklasser, og vi ser ingen grund til at man ikke skulle kunne udvide betydningen af ordklasser, som vi ikke har fundet eksempler på. Funktionen ser ud til at være den mest produktive af dem vi identificerer, i den forstand at den kan fungere med alle ordklasser, og det, alt efter kontekst, altid lader sig gøre at udvide betydningen af noget, om end det bliver meget indforstået.

6.4 Prototypisk forståelse

Denne funktion bruges til at angive at betydningen af ordet er den mest ægte eller rigtige, i den pågældende kontekst. Eftersom intersubjektivitet har en stor indflydelse på hvad der er den prototypiske forståelse i en kontekst, er denne kategori lidt mere spidsfindig end som så.

13)

- a. *Han er vildt go' til at lave sån **mad-mad**.*
- b. *Altså det er jo ikke fordi du har **briller-briller**. Du behøver jo ikke gå med dem hele tiden.*
- c. *[...] der er ikke... jeg har ikke puttet sån decideret **chokolade-chokolade** i dem.*

I (13a) kommer det til udtryk i *mad* der i den redupligerede form skal forstås som *rigtig mad*, og ikke blot små retter. Prototypisk mad i denne sammenhæng er madretter på lidt højere gastronomisk niveau. På samme måde i (13b) kommer *briller* til at betyde *rigtige/ægte briller*, som altså ikke blot er læsebriller, men som er briller der er nødvendige hele tiden. Dette underbygges efterfølgende af den lille forklaring, der viser at der rigtigt nok er tale om briller, man bruger permanent og ikke bare læsebriller. (13c) er også hentet fra DR1's *Den Store Bagedyst*, hvor deltagerne har fået til opgave at bage en kage der skal indeholde chokolade. Dommerne spørger om der er chokolade i deltagerens kager, hvortil hun må erkende at der kun er kakaopulver i. Kakao-pulver er altså ikke *rigtig/ægte chokolade*, som reduplikationen her betyder.

6.5 *Reparatur*

At XX-konstruktioner kan bruges som reparatur, er ikke en holdning der lader til at være megen konsensus omkring. Det er nemlig kun én af de nævnte teoretikere der foreslår XX-konstruktioner som et reparerende værktøj inden for samtaleanalyse, nærmere bestemt Huang (2011: 82). Det forekommer imidlertid til at være en interessant og indsigtfuld påstand, og det bør derfor undersøges og analyseres hvorvidt dette også gør sig gældende for den danske brug af XX-konstruktioner.

Reparatur refererer til et sæt af praksisser som anvendes af samtaleledere til at udpege og potentielt løse problemer med udtale, hørelse eller forståelse i samtaler (Sidnell 2010: 110). Deltagernes opmærksomhed på disse problemkilder er konstant og kan aktiveres alle steder i samtalen, så snart et forståelsesproblem opstår eller kan opstå. En taler kan derfor orientere sig efter potentielle problemer i forhold til modtagers forståelse af en ytring, og kan derved tilpasse sin tale herefter. Dette kan f.eks. gøres ved at benytte tvetydighedsfjernende ressourcer, både midt i sætningen eller lige efter dens mulige færdiggørelse, også kaldet *transition space* eller fremover *transitionsrummet* (Schegloff 1992: 1301). Schegloff (1997) taler også om begrebet *third turn repair*, som er en selv-reparatur der initieres i tredje taleturn, oftest foranlediget af en anden-turs-talehandling fra en samtale deltager. Denne anden-turs-talehandling kan afstedkomme en *third turn repair* blot med minimalrespons (Schegloff 1997: 32), men selvfølgelig også med hele ytringer.

Vi har gjort os bekendt med de overordnede reparatur-kategorier som f.eks. *replacing*, *deletion*, *insertion* osv., som Sidnell (2010) og Schegloff (2013) bl.a. anser og beskriver som værende de mest udbredte og almengyldige selv-initierede selv-reparatur-typer. Det lader dog imidlertid til at være svært at skulle få XX-konstruktionen til at passe ind i én specifik reparatur-kasse. Samtidigt lader der ikke til at være nogen grund til ikke at anse XX-konstruktioner som værende en anvendelig reparatur-handling. Vi har flere eksempler på selv-initierede rettelser, og også et par eksempler på anden-initierede rettelser.

I (14a) ser vi netop et eksempel på *third turn repair*, hvor første-taleren reparerer sig selv i tredje taleturn, hvilket udløses af anden-talere ns respons i anden tur. I (14b), og (14c), ser vi denne handling som Schegloff (1992) taler om, nemlig dén at taleren bliver klar over at sætningen kan give anledning til misforståelse eller tvetydighed, og

derfor specificerer eller uddyber taleren meningen i transitionsrummet, det vil sige lige efter ytringens mulige færdiggørelse. I (14d) er et mere sjældent eksempel på en anden-initieret reparation.

14)

- a. A: *Fordi hvem skriver den egentlig?*
B: *Jamen øøh*
A: **Altså skriver-skriver den.**

- b. *Han var blond, ikke så høj, og bred. **Altså ikke sådan bred-bred, men sådan lidt tæt pakket.***

- c. *Nææhj det er jo min fabrik! Eller.. **ikke min-min, men den fabrik jeg arbejdede på.***

- d. A: *jeg synes faktisk hun er sød.*
B: *er hun **sød-sød?***
A: *nåå, naah, det ved jeg ikke.*

I (14a) det Abdel Aziz Mahmoud fra programmet *Adgang med Abdel*, der interviewer Lars Løkke, og spørger ind til hvem der skriver hans taler. Da det går op for Abdel at dét at skrive en tale godt kan være en mere omsiggribende affære end som så, vælger han i stedet at specificere betydningen af *skriver*, så Lars Løkke ved at der er tale om den helt lavpraktiske handling at *skrive* talen. Ikke brainstorme, diktere, idé-pitche, researche etc., men faktisk det at sidde og slå på tasterne eller føre fjeren, eller hvordan han end måtte gribe det an. XX-konstruktionen bruges altså her for at fjerne den tvetydighed der måtte være. Afsnit 9 indeholder en single-case-analyse af denne sekvens.

I (14b) er det to kollegaer hvor den ene forsøger at opfriske den andens hukommelse omkring en anden tidligere kollega de havde haft, men som var stoppet på arbejdspladsen. Da han får nævnt at vedkommende var bred, indser han hurtigt at der kan foreligge en misforståelse, da den omtalte person ikke nødvendigvis levede op til den prototypiske forståelse af ordet *bred*. Han trækker det derfor tilbage og laver en negeret XX-konstruktion der netop viser at han ikke mente *bred* i den prototypiske forstand, men i dette tilfælde på en mere muskuløs facon.

I (14c) er det en kvinde til brætspilshygge, som får øje på, at den pose peanuts som en af de andre deltagere har medbragt, er produceret på den fabrik som hun har arbejdet på. Hun peger på logoet bag på posen og udbryder *det er jo min fabrik!*. Da det går op for hende at sætningen giver anliggende til en misforståelse, igangsætter hun sin selv-reparatur. Hun negerer den prototypiske (og derved possessive) læsning af ordet *min*, da det jo ikke er hende selv der ejer fabrikken, men der blot er tale om den fabrik hvorpå hun har arbejdet sommeren forinden. Dette eksempel er også særligt interessant, da pronominer forholdsvis sjældent forekommer som XX-konstruktioner i vores data.

I eksempel (14d) er det to venner der sidder og snakker om at den ene af dem lige har mødt en pige på sit nye studie, som han synes er sød. Vi ser at første-taleren ikke indser problemkilden i den mulige tve-tydighed og dobbeltforståelse af ordet *sød* i denne kontekst. Anden-taleren får ingen redskaber til at lave en skelnen mellem den bogstavelige og den udvidede læsning, og igangsætter derfor sin anden-initierede reparatur, og spørger her om første-taleren i denne sammenhæng refererer til den udvidede læsning. Det gør han dog ikke. Det står altså klart at en af XX-konstruktionens funktioner er som en reparatur-praksis. Det bliver oftest brugt som selv-reparatur, men kan, som vist i (14d), også bruges i anden-initierede sammenhæng.

7 Miljø

Efter at have undersøgt XX-konstruktionens form og funktion er det også væsentligt at holde for øje i hvilket miljø den afstedkommes. Det har nemlig utrolig meget at skulle have sagt for den overførte betydning, hvilke diskursmarkører med mere, der forekommer omkring, før og efter XX-konstruktionen realiseres.

7.1 Upræcisionsmarkører

Efterhånden som vi har opgjort vores data, har vi fundet ud af at en ganske anseelig mængde af vores sætninger og konstruktioner indeholder hvad vi har valgt at kalde *upræcisionsmarkører*. Vi har derfor fundet det nødvendigt at undersøge disse markører og forsøge at finde ud af hvad de gør, og hvordan de påvirker XX-konstruktionerne og den overførte betydning. Det drejer sig nærmere bestemt om partiklerne *altså* og *sån*.

7.1.1 Altså-partiklen

Heinemann & Steensig (2018) har skrevet en artikel om den turindledende partikel *altså* og dens funktion i danske samtaler. Som turindledende partikel kan *altså* bruges som selv-initieret og anden-initieret reparatur. Det forklares at *altså*-partiklen kan forekomme i alle tre "hovedpositioner", enten (i) i samme tur som problemkilden, (ii) i *transitionsrummet* efterfølgende turen med problemkilden eller (iii) i den "tredje tur", hvilket vil sige efter en anden samtale-deltager har produceret en tur efter turen som indeholdt en problemkilde (Heinemann & Steensig 2018). Dog fokuserer artiklen hovedsageligt på den tredje hovedposition, hvorimod vores data indeholder en stor mængde eksempler på den anden hovedposition, altså dét at partiklen indleder en reparatur i *transitionsrummet*, såvel som en anskuelig del af den tredje hovedposition. Her følger eksempler på begge positioner:

15)

- a. A: *Og så løb man nøgen rundt i skoven.*
B: **Altså nøgen-nøgen?**
A: *Njah, bare i underbukser. Nogle var dog helt nøgne.*
- b. *Jeg mødte faktisk min chef i byen. **Altså** ikke min **chef-chef**, bare min supervisor.*
- c. *Den er flad. **Altså** ikke **flad-flad**.*

Lige gyldigt hvilken af de tre hovedpositioner *altså* forekommer i, lader det dog til at have samme diskursmarkerende funktion, altså at gøre opmærksom på en mulig problemkilde. Til sidst påpeger Heinemann & Steensig (2018) også at *altså*-initierede ture lader til at produceres specifikt til sætninger af problematisk natur, det vil sige hvori meningen kunne have været specificeret yderligere eller anderledes. Det hænger ganske fint sammen med at XX-konstruktioner oftest findes i problematiske eller tvetydige sætninger, og meningen derfor ikke altid specificeres korrekt eller utvetydigt nok.

7.1.2 Sån-partiklen

Eva Hellesøe Nielsen (2016) har skrevet en artikel om en anden upræcisionsmarkør, nemlig den fonetisk reducerede version af det danske ord *sådan*, som i talesproget ofte realiseres som *sån*. Nielsen (2016)

viser også hvordan *sån* deler mange egenskaber med den engelske partikel *like*, og viser således også hvordan *sån* kan bruges "udtryks-svækkende", og at det kan bruges til at fordre en bogstavelig læsning frem for en metaforisk eller omvendt. Nielsen (2016: 6-7) forklarer også at *sån* kan markere at et udtryk mangler nærmere specificering, og at taleren tager sine forbehold omkring det. *Sån* kan også siges at udtrykke eksemplificering og at et udsagn skal forstås metaforisk eller vise en form for diskrepans mellem det sproglige koncept og konceptet i talerens tanker.

Sån kan altså være betydningspecificerende ligesom XX-konstruktioner er det. Det lader derfor til at miljøet hvori XX-konstruktionen forekommer, yderligere kan være med til at specificere meningen, hvorved man altså specificerer en specificering.

16)

- a. *Nu er der sån **mad-mad** i cafeteriet.*
- b. *Hun hedder noget kort. Ik sån et **navn-navn**.*

I begge eksempler viser partiklernes tilstedeværelse i miljøet at selve XX-konstruktionen ikke nødvendigvis altid er tilstrækkelig, eller specificeret nok. Partiklernes tilstedeværelse markerer derfor en manglende præcision i ytringen (deraf navnet), og er således med til at specificere meningen yderligere. Det forekommer også forholdsvist ofte at disse partikler indgår i samme sætning, som vist i (17) nedenfor.

17)

- a. *A: Har du set min SMS?
B: Nej, hvornår har du sendt den?
A: Nu. **Altså** ik sån **nu-nu**, men her i eftermiddags.*

En sidste observation, både fra vores data og andre observationer fra det virkelige liv, er at disse to markører nogle gange lader til at smelte sammen til én stærkt fonetisk reduceret konstituent, oftest realiseret som *aså'sn* eller nogle gange blot *as'sn*. Hvorvidt netop denne konstruktion bærer en unikt specificerende betydning har vi ikke data til at afkode. Nielsen (2016) beskriver nemlig ikke lige præcis denne form, men i stedet former som *eller sån* og *og sån*. Man kan i hvert fald forestille sig at konstruktionen har pragmatisk indhold fra begge ordenes diskursmarkerende funktion, således at det både markerer at noget tidligere i samtalen eller turen kan have været problematisk, og

derfor bruges reparatur-indledende (*altså*), samtidigt med at det markerer at det følgende godt kunne have været specificeret yderligere (*sån*), som man f.eks. kan se i (18).

18)

a. A: *Fordi hvem skriver den egentlig?*

B: *Jamen øøh*

A: ***Altså sån skriver-skriver den.***

b. A: *Jeg synes tøjet her er meget voksent*

B: *Men du er da også voksen. **Altså sån voksent-voksent?***

7.2 Register

Vi ser en klar tendens til at XX-konstruktioner især bruges i et uformelt samtalerregister. De fleste af vores forekomster er også hentet fra dagligdagens samtaler, og få er fra tv og radio. (17a) er et eksempel på en dagligdagssamtale mellem to venner, hvor en reduplikation virker naturlig og ikke stikker ud i et sådant register. Eksempler fra tv og radio bærer præg af det samme uformelle register. Et eksempel er (18a), som kommer fra et tv-program. Det er et interview, men formatet for programmet er stadig uformelt. Eksemplet virker derfor ikke til at være del af et manuskript. Eftersom XX-konstruktioner ikke er leksikaliserede, virker det mindre sandsynligt at de vil forekomme i manuskripter, hvor der måske er et mere skriftsprogspræget register. Dog har vi set i Ghomeshi et al. (2004) at der forekommer XX-konstruktioner i serien *Friends*, som er en sitcom. Her er målet at skrive et manuskript der afspejler samtaler i et uformelt register, og derfor kan XX-konstruktioner godt indskrives med netop det formål.

8 Komparativ analyse

Tidligere har vi præsenteret hvad der er blevet sagt om XX-konstruktioner på andre sprog end dansk, og hvad vi ser om brugen på dansk. Vi vil nu sammenfatte hvor vi ser ligheder og forskelle. Det første vi så på, var navngivning af fænomenet. Her har vi valgt at give det navnet *XX-konstruktioner*, hvor vi andre steder ser *Contrastive Focus Reduplication*, *Real-X Reduplication*, *Identical constituent compounding* og *Lexical cloning*. Vi vil senere diskutere denne navngivning i relation til karakterisering af fænomenet.

8.1 Form

I vores beskrivelse har vi fokuseret på at beskrive konstruktionens fonetiske form. Finkbeiner (2014) nævner at XX-konstruktioner har tryk på første del. Det er et mønster vi også finder i vores data. Derudover har vi vist hvordan en XX-konstruktion ser ud målt akustisk, hvor vi ser en pyramideform i tone, og hvordan stød bevares i begge dele af XX-konstruktionen. Stød og prosodi er ikke tidligere blevet behandlet på andre sprog, og vi kan derfor ikke sammenligne disse analyser med resultaterne fra andre sprog.

Ordklassemæssigt ser vi et bredt udsnit af forskellige ord og fraser. Freywald (2015) fandt ikke fraser i sit data og argumenterer derfor for at XX-konstruktioner kun forekommer på ordniveau. Hun ser substantiver, adjektiver, adverbier og sjældent verber. I forhold til hendes resultater ser vi XX-konstruktioner brugt i bredere omfang. Mere enige er vi med Widlitzki (2016), hvor vi også har hentet inspiration til vores datatabel. Hun fandt også fraser og flere ordklasser end de andre teoretikere. Hohenhaus (2004) har numeralier som mulig ordklasse, hvilket vi ikke har fundet i vores data. Han er enig med Freywald (2015) og Widlitzki (2016) med hensyn til hyppighed af ordklasser. De ser flest tilfælde af substantiver og adjektiver, hvilket er i tråd med hvad vi også ser i vores data. Vi har flest adjektiver og næsten lige så mange substantiver.

Hohenhaus (2004) mener at XX-konstruktioner hovedsageligt består af enstavelsesord. Dette er ikke en tendens vi kan tilslutte os. Vi har mange eksempler på enstavelsesord i vores data, men også mange eksempler der ikke er det. Dog tilføjer Hohenhaus at der ikke ser ud til at være en grænse for antallet af stavelser. Det er heller ikke noget vores data giver os grund til at mene.

Freywald (2015) mener at man på tysk kan tilføje pluralis-suffikser til XX-konstruktioner efter de er blevet kopieret. På den måde er de to dele ikke lige store. Ud fra vores data kan vi se at de to dele på dansk er fuldstændig ens og et eventuelt pluralis-suffiks derfor skal være på begge dele. På engelsk har Widlitzki (2016) også eksempler på at de to dele ikke er helt ens og at suffikser kun sættes på anden halvdel.

Ghomeshi et al. (2004) ser negation som et almindeligt miljø for XX-konstruktioner. I vores data har vi en stor andel af negerede eksempler, så dette lader derfor til at være det samme på dansk. Upræcisionsmarkører er ikke noget andre end os har undersøgt. Vi mener at XX-konstruktioner ofte forekommer sammen med disse markører,

hvis egenskab er at gøre opmærksom på at ytringen muligvis er tvetydig eller kan indeholde en problemkilde.

8.2 Funktion

Der hersker generelt enighed blandt dem der har undersøgt XX-konstruktioner, om at de bruges til at angive en prototypisk forståelse af det de reduplikerer. Denne funktion ser vi også tydeligt i vores data, og vi mener at funktionen primært bruges i forbindelse med substantiver. Intensivering er en funktion vi ser i data og den bruges især af adjektiver. Hohenhaus (2004) ser også denne funktion og ligeledes at adjektiver intensiveres af XX-konstruktioner.

Moravcsik (1978) undersøger reduplikationer på tværs af sprog og konkluderer at reduplikationer helt generelt specificerer betydning. Uanset hvilken funktion vi ser, er det tydeligt at betydningen specificeres. Vi ser det derfor som vores overordnede funktion med de øvrige funktioner som underordnet.

Freywald (2015) påpeger at XX-konstruktioner bruges til at angive en bogstavelig betydning i stedet for en overført betydning. Vores analyse afspejler også denne funktion, men ser i lige så høj grad at det modsatte sker, at konstruktionen kan angive en overført betydning i stedet for en bogstavelig én. XX-konstruktionen kan altså bruges til begge dele og det kommer an på hvad der negeres og hvordan kontrasten sættes op. Denne funktion kan bruges med mange ordklasser og overordnet set er det svært at sætte en grænse for mulige ordklasser.

Kontrastering ser Ghomeshi et al. (2004) som en funktion. Vi har flere eksempler, hvor XX-konstruktioner kontrasteres eksplicit eller implicit. Ghomeshi et al. (2004) behandler de implicitte kontraster. At der altid kontrasteres implicit, er noget vi også bemærker. Hohenhaus (2004) nævner *nonce formation* som noget XX-konstruktioner kan kontrasteres til. Vi har ikke eksempler på *nonce formation* som kontrast til XX-konstruktioner. Vi mener sagtens at det kan forekomme på dansk, men dette skal undersøges nærmere.

Reparatur nævnes ganske kort af Huang (2011) som mulig funktion. Han uddyber ikke yderligere, men vi ser det brugt i vores data. Derfor har vi lavet en single-case, der belyser hvordan XX-konstruktioner kan bruges i reparatur-sammenhæng.

9 Single case-analyse

Vi har valgt at lave en single case-analyse af et klip fra *Adgang med Abdel* hvor Abdel Aziz Mahmoud interviewer statsminister Lars Løkke Rasmussen. Interviewet foregår lige inden Lars Løkke skal ind og holde en tale for Folketinget, og omhandler Lars Løkkes taler generelt, og nærmere bestemt hvordan de kommer til verden. Transskriptionen starter en smule in medias res, da den er en del af en længere sekvens om samme emne, og vi har udvalgt netop dette stykke da det indeholder vores fokussytring.

Vi har valgt dette klip, da det indeholder en betydelig mængde af de aspekter af form og funktion, som vi har beskrevet indtil videre. Derfor fandt vi det interessant at se hvor meget af det, der kunne vises i blot én forekomst af konstruktionen.

19)

```

06 ABD: er der en passage i talen du synes du sån har_
07 ABD: ·hh
08 ABD: brugt >særligt mange< kræfter på_=
09 ABD: eller som du sån kommer til at_=
10 ABD: kunne uden a:d el[ler >et eller andet< ]
11 LAR: [jaa m- jeg ka det hele]=
12 LAR: =uden ad du [øøh ]
13 ABD: [ka du det,]
14 LAR: *naah* det ved jeg ik.
15 ( . )
16 LAR: det jo ik sådan en
17 (0.5)
18 LAR: det jo ik sådan en øh: ølkassetale vel,
19 ABD: altså fordi
20 ABD: *ø:h*
21 ABD: fordi hvem skriver den egentlig.
22 (0.6)
23 LAR: ·hh
24 (0.6)
25 LAR: jamen ø[øh ]
26 ABD: [>altså sådan<] {skriver skriver den. }
27 com: {imiterer at taste på
en skrivemaskine}
28 LAR: det gør jeg jo selv i sidste ende.
29 (0.7)
30 LAR: altså men øh:
31 LAR: der er jo også folk der er ansat til_=
32 LAR: =at hjælpe mig med nogle skitser og sådan noget.=
33 ABD: =mmm

```

Vi starter i linje 6, hvor Abdel spørger ind til netop den tale som Lars Løkke skal til at holde for Folketinget, og om der er noget særligt han

lige vil løfte sløret for her på falderebet. Det er selvfølgelig nemt nok at se at XX-konstruktionen forekommer i linje 26, men det er også essentielt at undersøge hvad der leder op til den, og hvordan den formuleres og afstedkommes. Så selvom fokussytringen findes i linje 26, medtager vi hele det transskriberede stykke, da det har ligeså meget relevans for dette segment af artiklen som selve fokussytringen.

Abdel (ABD) indleder sin ytring i linje 19, tøver i linje 20 og færdiggør sin forespørgsel i linje 21. Det er her hvor vi ser problemkilden, der fører til reparation. Efter Abdel har lavet en første par-del ved at sige *fordi hvem skriver den egentlig.*, lægges der op til at Lars Løkke (LAR) skal lave en anden par-del, det vil sige et svar på spørgsmålet. Han svarer ikke umiddelbart, men laver en indånding efterfulgt af en pause. Først derefter indleder Lars Løkke noget der ligner et svar på Abdels spørgsmål, med *jamen øøøh*. Overlappende med Lars Løkkes *øh* reparerer Abdel sit spørgsmål med *>altså sådan< skriver skriver den*. Vi ser dette som en direkte reference til problemkilden, da der er en reduktion der præciserer *skriver*. Abdel giver nogle nonverbale indikationer på hvordan hans XX-konstruktion skal forstås. Han bruger sine arme til at taste i luften, som hvis han skrev på en computer, imens han siger *skriver-skriver*. Det gør han ikke første gang, hvor han blot siger den enkle form *skriver*.

Abdels spørgsmål i linje 21 ser vi som en opfølgning på samtaleemnet om taleskrivning, hvor Abdel i linje 6-8 har spurgt om der er en del af talen som Lars Løkke selv synes han har brugt ekstra mange kræfter på. Eftersom Lars Løkke kun svarer på hvorvidt han kan huske talen, inviterer det til at Abdel, lidt mere opklarende, kan spørge ind til hvem det egentlig er, der skriver hans taler i linje 21. Når han gør dette, bruger han markøren *altså*, som ifølge Heinemann og Steensig (2018) kan markere at der er et problem i samtalen. Problemet lader til at være at Lars Løkke ikke svarede på første halvdel af spørgsmålet, men kun at han kan huske det hele.

Fra Abdel spørger Lars Løkke om hvem der skriver hans taler, er der pauser og tøven. I linje 25 ytrer Lars Løkke et *jamen øøh*, som ifølge Pedersen (2015) indikerer at der er opstået en problematik i samtalen. Nærmere bestemt konkluderer Pedersen (2015) at det oftest er spørgsmålets karakter og tvetydighed der fordrer et *jamen*-indledt svar. Dette går fint i spænd med det faktum at XX-konstruktioner oftest produceres som tvetydighedsfjernende konstruktioner, og vi ser også at den prompte produceres, netop for at fjerne den tvetydighed

som Lars Løkkes svar indikerer at der er opstået. Det er nemlig her at Lars Løkke skal sige noget, men da han ikke gør, åbner det op for at Abdel kan tage endnu en tur til at forbedre eller specificere sin ytring.

Efter reparaturen svarer Lars Løkke prompte på Abdels spørgsmål. Det indikerer at han forstår specifikationen som Abdel laver, og at konstruktionen altså har virket som det var tiltænkt. I modsætning til Abdels første forsøg på at opklare hvem der skriver talerne, tøver Lars Løkke ikke med at svare efter reparaturen.

Som tidligere behandlet kan en XX-konstruktion specificere betydning på de tre følgende måder: intensiverende, prototypisk, bogstaveligt/overført. Når Abdel her specificerer hvad han mener med *skriver*, er det for at fremhæve processen at skrive en tale fysisk. Dermed må det være den prototypiske funktion, Abdel bruger sin reduplikation til. Den prototypiske forståelse af at skrive en tale, må altså være at skrive hvert et tegn selv og ikke blot at diktere den for en der skriver, eller få en til at skrive den for sig.

I vores sekvens ser vi brugen af upræcisionsmarkørerne *altså* og *sån*. Præcis som Heinemann & Steensig (2018) siger, kan *altså* bruges til at indlede reparation. Det ser vi i linje 26, hvor det bruges til at markere at den foregående ytring kan have været problematisk. Som nævnt tidligere kan *sån* også markere at en ytring mangler nærmere specificering. Det er desuden også værd at påpege at netop i denne sammenhæng lader de to markører til at fusionere til én konstituent, nemlig den tidligere benævnte *aså'sn*. Det er stadig svært at sige om det at den realiseres som den gør, har nogen yderligere specificerende egenskaber, men vores data lægger op til at denne konstruktion både er reparationindledende og samtidigt markerer at det følgende kan forekomme uspecificeret. Den markerer altså både en problematik i hvad der er blevet ytret, i dette tilfælde den ikke-reduplikative form *skriver*, og en mulig problematik i hvad der skal til at ytres, her *skriver-skriver*.

Slutteligt er det nødvendigt at nævne at videofilen fra denne single-case var beskadiget på en sådan led, at den ikke lod sig arbejde i *Praat*. Derfor har det ikke været muligt at vise en pitch-kontur af fokusytringen, men rent auditivt vurderer vi prosodien som den samme, som i vores øvrige eksempler, selvom det ikke kan måles det akustisk.

10 Diskussion

I undersøgelsen har vi indtil videre kigget på XX-konstruktionernes form, funktion, miljø, fordeling mm., men der er stadig nogle aspekter, som ikke er blevet diskuteret, og der er nogle uenigheder og uoverensstemmelser blandt diverse teoretikere og vores egne fund. Apropos egne fund er det også nødvendigt at kigge på hvad vi selv har gjort i forhold til at indsamle vores data, og hvordan vi har gjort det. I det følgende afsnit vil vi forsøge at diskutere de forskellige tvivlsspørgsmål som undersøgelsen har bragt med sig.

10.1 Validitet og reliabilitet

I dette afsnit vil vi diskutere vores metode, hvor vi i overvejer hvad der kunne være gjort bedre og mere hensigtsmæssigt.

Da vi over en længere periode har skrevet ned hvad der spontant forekom af XX-konstruktioner i vores omgivelser, har vi ikke aktivt skulle søge data. Dermed har vi ikke skullet konstruere indsamlingen, og det må give et mere naturligt billede af fænomenet, som det optræder i virkeligheden. Vi har dog ikke optagelser på andet end vores data fra tv og radio, hvilket svækker vores evne til at gennemgå alt lige grundigt. Vi kan ikke lave målinger med hensyn til pitch-konturer mm. på andet end det optagede, og vi kan heller ikke være sikre på at det der blev sagt, er nedskrevet fuldstændigt. Vi ville gerne have brugt samtaleanalyse mere end vi kan når vi ikke har optagelser på en stor del af vores data. Det er ikke alle vores optagelser, der er klassisk samtale. I flere er det en enkelt person, der snakker. I vores single-case bruger vi en samtale der har elementer af interview, da det grundlæggende er en journalistisk samtale. Dog er præmissen for programmet at en journalist følger en interessant person, som undervejs interviewes på en uformel måde. Det kan være en klar svækkelse, idet vi antager at det bedste at lave samtaleanalyse ud fra er mere naturlig samtaledata.

En lille del af vores data består udelukkende af XX-konstruktioner uden kontekst. Det drejer sig om syv tilfælde. De tilfælde bruger vi ikke som eksempler i denne artikel, men de indgår i vores samlede mængde af data, som vi beregner procentsatser for ordklasser ud fra. Disse XX-konstruktioner stammer fra begyndelsen af vores dataindsamling, hvor vi fokuserede på XX-konstruktionen i sig selv, og ikke kontekst. Uden kontekst kan de ikke benyttes som eksempler, når vi undervejs har fundet ud af at kontekst er vigtig. Det faktum at vi har

enkelte eksempler uden kontekst, kan også siges at svække validiteten og reliabiliteten af vores fund og konklusioner om netop kontekst og miljø, da det havde været mere entydige svar der kunne udledes hvis alt vores data var lige specifikt noteret.

Til gengæld er resten af vores data noteret sammen med kontekst. I flere tilfælde er vores data en del af en kort sekvens, hvor vi har nedskrevet et par ture. Vi kan sige mest om brugen af XX-konstruktioner når vi også kan se hvad der leder op til dem, og hvordan de bliver opfattet.

10.2 Sammensætninger

Det står klart for os at XX-konstruktioner består af to ens dele, hvoraf den ene kopierer den anden. Men hvad der kopierer hvad, og hvilken betydning det har, er også vigtigt at kigge på.

Freywald (2015), der beskæftiger sig med den tyske version af XX-konstruktioner, som hun har valgt at kalde *Real-X Reduplications*, mener at der er en *modifier-head*-struktur. Dette underbygger hun med den prosodiske form, som konstruktionen har, der har tryk på første konstituent. Dette skulle ligne den måde man på tysk realiserer determinerende sammensætninger (*determinative compounds*), der netop har en *modifier-head*-struktur. At denne struktur også gør sig gældende på dansk, er der en del der tyder på. Ligesom Freywald argumenterer for, ser vi også at der er tryk på første konstituent af XX-konstruktioner. Det kunne klart ses i vores målinger i *Praat* at tonen er opadgående i første halvdel og nedadgående i anden halvdel. Ud fra det ser det ud til at den første halvdel modificerer den anden halvdel, som er *head*. Den modificering der finder sted, skal ses ud fra den overordnede semantiske reduktion, hvor betydningen bliver mere specifik end den ikke-kopierende form.

Noget der taler for at XX-konstruktioner ikke er sammensætninger, og derfor ikke behøver at sammenlignes med den fonetiske form som sammensætninger har, er stød. På dansk kan sammensætninger bevare mere end et stød, men oftest er der en stødreduktion på første stavelse når sammensætningen dannes (Grønnum et al. 2013: 70). I XX-konstruktioner finder et sådant tab ikke sted i vores data. Desuden kan sammensætninger leksikaliseres, hvilket endnu ikke er lykkedes for en XX-konstruktion at blive. Så selvom man sagtens kan argumentere for en *modifier-head*-struktur, lader der altså ikke til at være andre

argumenter for at XX-konstruktioner skal opfattes som værende sammensætninger på dansk, når nu vi kan se at der ingen stødreduktion finder sted, og XX-konstruktioner ikke lader sig leksikalisere.

10.3 Klassifikation

Som det er blevet gennemgået tidligere, er fænomenet blevet døbt mange forskellige ting gennem de seneste 15 års tid. Da denne artikel har til formål at beskrive, og indledningsvist introducere, fænomenet på dansk, har vi set os nødsagede til også at skulle finde et passende navn til konstruktionen. Eftersom *Contrastive Focus Reduplication* er den mest udbredte titel, overvejede vi blot at annektere den, men eftersom undersøgelsen har vist at funktionen ikke altid bruges kontrastivt, eller i hvert fald ikke lige så eksplicit som Ghomeshi (2004) m.fl. får det til at lyde, finder vi ikke dette navn fyldestgørende nok. *Lexical Clones* (Huang 2015) er også en udbredt kandidat, men det prosodiske mønster klones ikke, så lydligt kan man ikke opfatte det som en klon. Derudover er *lexical* ikke nødvendigvis rammende nok, da konstruktionen også kan opstå med *nonce*-ord. *Identical Constituent Compounds* er også et godt bud, brugt af både Finkbeiner (2014) og Hohenhaus (2004), men eftersom det netop er blevet slået fast at konstruktionen ikke opfører sig som sammensætninger på dansk, ser vi heller ingen grund til at bruge dette navn. Ydermere findes termen *Real-X Reduplication*, som blev coiné af Freywald (2015), eftersom hun mener af modifieren udpeger en *rigtig* eller *prototypisk* læsning af X, men vores resultater har indtil videre vist at konstruktionen også kan gøre mange andre ting.

Så hvad bør dette fænomen kaldes på dansk? Vi har ikke kunnet forlige os med de internationale termer indtil videre, og der lader desuden til at være bred uenighed blandt teoretikerne om både navnene såvel som de mere nuancerede funktioner konstruktionen kan have. Vi er derfor nået frem til det ganske neutrale: *XX-konstruktioner*. Eftersom vi på dansk altid ser en eksakt kopi af X's form, synes navnet bestemt fyldestgørende, uden at det berører andre mere diskutabile aspekter, så som form og funktion, som vi netop har vist.

10.4 Intersubjektivitet

Noget vi som nævnt indså i løbet af processen af vores dataindsamling var at konteksten for XX-konstruktioner er vigtig. Vi fandt ud af at det ikke var fyldestgørende udelukkende at skrive reduplikationerne ned,

men lige så meget hvad der blev sagt inden og efter. Ud af de funktioner vi har opstillet, er der nogle hvor kontekst er mere vigtig end for andre. Intensivering ser ud til at kræve mindst kontekst, da modtageren altid skal forestille sig en mere intens betydning. Det er ikke svært at forestille sig hvad det betyder, når man blot forstærker adjektiver som *fint*, *bred* og *travlt*. Anderledes ser det ud med den prototypiske forståelse. Whitton (2006) undersøger blandt andet *drink-drink* på engelsk, hvor hun har data på at denne XX-konstruktion kan betyde fem forskellige ting, alt efter kontekst. I de forskellige kontekster betyder denne XX-konstruktion henholdsvis:

1. en alkoholisk drik overfor en ikke-alkoholisk drik.
2. hård alkohol overfor vin og øl
3. en cocktail overfor et shot
4. en sodavand overfor en vand
5. en ikke-alkoholisk drik overfor en alkoholisk drik.

De forskellige kontekster gør at den prototypiske forståelse af *drink* skiftes, og det er altså komplet styret af talernes intersubjektive forståelse af det pågældende ords prototype. Særligt interessant er første og sidste eksempel overfor hinanden, hvor prototyperne altså er diametrale modsætninger.

Song & Lee (2011: 448-450) behandler også prototyper når de forsøger at fastslå hvilken forståelse folk har af *salad-salad*. Her er de gået empirisk til værks og har spurgt en række personer hvad de ser som en prototypisk salat, fugl og bog. Målet med dette er at forstå hvad L1-talere af engelsk ser som prototypisk inden for de nævnte kategorier. Ikke overraskende kommer der mange bud inden for hver kategori og ud fra dette opstiller Song & Lee (2011) et spektrum, der har en prototype i midten og andre muligheder længere væk afhængig af hvor prototypisk ordet er. Selvom de lykkes med at udpege en prototype for alle tre kategorier, er det dog ikke nogen garanti for at det så er det de betyder i alle kontekster.

En anden funktion som kræver kontekst er udvidet betydning. Denne funktion kan bruges til mange forskellige ordklasser. Desuden er det muligt at udvide betydningen af mange ord, hvis konteksten tillader det. Det er under den funktion vi i vores data finder reduplikationen *sammen-sammen*. Dette er en reduplikation som vi har hørt mange gange, og vi vil mene at det er den reduplikation vi hører brugt

oftest, og hvis betydning næsten altid er den samme. Den betydning vi hører det brugt i, er metaforisk for at have sex. Denne betydning ser vi i nedenstående eksempel fra P3-programmet *LOL DK*, hvor de to værter fortæller om dagens emne:

20)

06 CHR: VI (.) står lige_
07 CHR: og øhh snakker lidt_
08 (0.3)
09 CHR: om:
10 (0.3)
11 CHR: hvordan man.
12 (0.6)
13 CHR: ligesom skaber de bedste rammer omkring en:.
14 (0.4)
15 CHR: ·hhh
16 CHR: aften hvor man.
17 (1.2)
18 MIK: skal være sammen sammen.
19 (.)
20 CHR: >sammen sammen<_

Mikkel hjælper Christian med at konstruere sin ytring og bekræfter herefter forslaget fra Mikkel. Udover at man ser intersubjektivitet mellem Christian og Mikkel, ser vi også her at konteksten bestemmer XX-konstruktionens betydning, som i dette tilfælde er en udvidet, figurativ betydning. En betydning vi ofte har hørt. Fordi vi hører den samme betydning i mange kontekster, overvejede vi om *sammen-sammen* er det tætteste vi kommer på en leksikaliseret XX-konstruktion.

Denne hypotese blev dog svækket da vi for første gang hørte et eksempel på en intensiverende funktion af samme reduplikation. Dette eksempel har vi også valgt at bruge i vores titel. Fra *Mads og Monopolet* på P4 har vi dette eksempel, hvor en lytter skal bruge et råd om hvor meget man skal være sammen med sin familie på en ferie:

21)

06 MAD: hvis vi tager derned så ska vi være s- ·hh=
07 MAD: jeg spørger hvor meget skal i så være sammen=
08 MAD: >ka du ik bare<
09 MAD: ·hh
10 MAD: så siger han=
11 MAD: =hvis vi tager derned så skal vi være sammen sammen.
12 (1.5)
13 MAD: sammen hele tiden

Mads forklarer i sidste linje hvad han mener med *sammen-sammen*. Det handler altså ikke om sex, men om at være *meget sammen*. Dette beviser hvor vigtig kontekst er. Selvom man oftest hører én betydning, er det ikke til at forudsige, hvad en XX-konstruktion betyder uden at høre konteksten. I eksemplet fra *Mads og Monopolet* forklarer Mads sin XX-konstruktion. Det sker ikke i eksemplet fra *LOL DK*. Dette kan være fordi den seksuelle kontekst er den mest normale, og at det derfor er nødvendigt at specificere betydningen med en forklaring.

Den kontekstafhængighed vi ser, er alle teoretikere ikke enige om. Hohenhaus (2004: 314-315) mener at XX-konstruktioner generelt er mulige at fortolke uden viden om kontekst. Det er de fordi de ifølge følger mønstret *XX = rigtig/prototypisk/præcis/kun X*. Vi ser dog også en funktion der angiver en udvidet, figurativ eller metaforisk betydning, som Hohenhaus ikke nævner.

Slutteligt må man nævne at den prototypiske funktion, som vist med Whittons (2006) fem data-eksempler, er kontekstafhængig. Dette gør sig også gældende i vores eget data, hvor vi har eksemplet:

22)

- a. *eej skal vi ik lige ryge inden næste spil. Altså ik **ryge-ryge** - bare en cigaret.*

Normalvist ville man tænke at det prototypiske at ryge er tobak, men vores eksempel er altså fra en vennegruppe, hvor den prototypiske forståelse i denne kontekst er at ryge cannabis, da dette oftest blev gjort i forbindelse med de brætspil der blev spillet. Dog var alle deltagerne også tobaksrygere, og i de fleste andre sammenhæng ville den prototypiske forståelse være netop det at ryge tobak. Det lader altså til at det var selve brætspilsarrangementet og derved omgivelserne, der styrede den intersubjektive prototypiske forståelse.

11 Konklusion

Som undersøgelsen har vist, står det efterhånden klart at der er tale om et ganske etableret fænomen. Det er blevet påvist at XX-konstruktioner opfører sig efter et bestemt regelsæt og bestemte retningslinjer, og altså har vundet indpas i det danske sprog som en konstruktion med et fast mønster. Dog er fænomenet mere nuanceret end som så, eftersom undersøgelsen har vist at dets funktion kan inddeles i underkategorier, som hver især specificerer betydningen på en bestemt

måde. Endvidere må man hæfte sig ved at de alle gør netop dette; at specificere en ytrings mening. Derfor lader der ikke til at være noget belæg for at påstå at der er tale om forskellige konstruktioner, der gør forskellige ting, snarere end én konstruktion med flere nuancer.

Undersøgelsen har søgt at sammenligne fænomenet på tværs af sprog for at se om konstruktionen er mere universel end først antaget. Det er blevet vist hvordan XX-konstruktioner er struktureret formmæssigt, og hvordan de følger specifikke regler, som f.eks. at have præference for at forekomme ytringsfinalt, at det næsten udelukkende forekommer i et uformelt register, at have det samme særegne, prosodiske mønster, og at *modifieren* altid har samme form som dens *head* på dansk etc. Dog lader der til at være nogle afvigelser i det formmæssige aspekt, som alligevel adskiller den danske XX-konstruktion fra engelsk og tysk. Dette gælder f.eks. det bøjningsmorfologiske aspekt, hvor vi altså på de to andre sprog, engelsk og tysk, ser at konstituenterne godt kan have en forskellig form som set i *friend-friends*, *talk-talked* (Widlitzki 2016) og *freund-freunde* (Freywald 2015), men hvor vi på dansk til stadighed ikke har hørt eller set et sådant eksempel, og ej heller har kunnet tænke et frem.

I det funktionsmæssige aspekt synes vi ikke at se nogle afvigelser fra de andre sprog eller det de andre teoretikere har fremsat, dog har vi tegnet et lidt mere nuanceret billede af disse funktioner. Vi kan altså konkludere at til trods for at konstruktionen ikke ser nøjagtigt ens ud på tværs af sprogene, har den samme funktion.

Slutteligt har undersøgelsen søgt at diskutere de forskellige uoverensstemmelser og problematikker denne undersøgelse af fænomenet har bragt med sig. Det er blevet diskuteret hvorvidt strukturen af konstruktionen kan siges at være *modifier-head*-baseret, og hvorvidt dette muliggør opfattelsen af XX-konstruktioner som sammensætninger på dansk. Desuden er det blevet diskuteret hvad man bør kalde fænomenet, eftersom der var forholdsvis bred uenighed om den mest passende term blandt de teoretikere der havde undersøgt det. Eftersom vi ikke mente at nogle af de indtil videre vedtagne navne for fænomenet var dækkende nok, valgte vi at kalde det XX-konstruktioner, og har også redegjort for valget af netop dette navn for konstruktionen.

Endeligt er kontekstafhængighed og intersubjektivitetens indflydelse for forståelsen også blevet diskuteret, og den specifikke, overførte mening er blevet bevist at være komplet kontekstafhængig og

derived ikke mulig at afkode udenfor sammenhæng og miljø. XX-konstruktioner produceres ad-hoc, og ingen af dem er indtil videre lykkedes med at blive leksikaliserede. Dog kan man ikke afvise at dette vil ske på et tidspunkt, men eftersom fænomenet lader til at være forholdsvist nyt, går der nok stadig noget tid vi ser den første leksikaliserede XX-konstruktion, som lever op til de form- og funktionsmæssige krav.

12 Litteratur

- Finkbeiner, Rita. 2014. Identical constituent compounds in German. *Word Structure* 7. 182–213.
- Freywald, Ulrike. 2015. Total Reduplication as a productive process in German. *Studies in Language* 39:4. 905–945.
- Ghomeshi, Jila, Ray Jackendoff, Nicole Rosen and Kevin Russell. 2004. Contrastive focus reduplication in English (The salad-salad paper). *Natural Language & Linguistic Theory* 22 (2), 307–357.
- Grønnum, Ninna, Vazquez-Larruscaín, Miguel, Basbøll, Hans. 2013. Danish Stød: Laryngealization or Tone. *Phonetica* 70. 66-92.
- Heinemann, Trine & Steensig, Jakob. 2018. Justifying departures from progressivity: The Danish turn-initial particle *altså*. I Sorjonen, Marja-Leena and John Heritage (red.). *Turn-initial particles across languages*. Amsterdam: John Benjamins.
- Hepburn, Alexa & Bolden, Galina G. 2013. The Conversation Analytic Approach to Transcription. I Jack Sidnell & Tanya Stivers (red.). *The Handbook of Conversation Analysis*. Chichester: Wiley-Blackwell. 57-76.
- Hohenhaus, Peter. 2004. Identical constituent compounding - a corpus based study. *Linguistica folica*. 297-332
- Huang, Yan. 2015. Lexical cloning in English: A neo-Gricean lexical pragmatic analysis. *Journal of Pragmatics* 86. 80-85.
- Jefferson, Gail. 2004. Glossary of transcript symbols with an introduction. I Gene H. Lerner (red.). *Conversation analysis: Studies from the first generation*. Santa Barbara: John Benjamins Publishing Company. 14-31.
- Moravcsik, Edith. 1978. Reduplicative Constructions. I Joseph H. Greenberg (red.). *Universals of Human Language, Vol. 3: Word Structure*, Stanford: Stanford University Press, 297–334.

- Nielsen, Eva Hellesøe. 2016. *Sån og like*. To unges brug af *sån* som diskursmarkør. *16. møde om Udforskningen af Dansk Sprog*. 271-286.
- Pedersen, Henriette Folkmann. 2015. *Jamen* som svarindleder efter hv-spørgsmål. *Skrifter om Samtalegrammatik 2:2*.
- Schegloff, Emanuel A. 1992. Repair After Next Turn: The Last Structurally Provided Defense of Intersubjectivity in Conversation. *American Journal of Sociology* 97. 1295-1345.
- Schegloff, Emanuel A. 1997. Third Turn Repair. I Gregory R. Guy, Crawford Feagin, Deborah Schiffrin, and John Baugh (red.). *Towards a Social Science of Language 2*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 31-40.
- Schegloff, Emanuel A. 2013. Ten operations in self-initiated, same-turn repair. I Makoto Hayashi, Geoffrey Raymond, Jack Sidnell (red.). *Conversational repair and human understanding*. Cambridge: Cambridge University Press. 41-70.
- Sidnell, Jack. 2010. *Conversation Analysis: An Introduction*. Massachusetts, Oxford, West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Song, Myoung Hyoun & Chungmin Lee. 2011. CF-reduplication: Dynamic prototypes and contrastive focus effects. I N. Ashton, A. Chereches and D. Lutz (red.). *Proceedings of the 21st Semantics and Linguistic Theory Conference (SALT 21)*. 444-462.
- Whitton, Laura. 2006. *What can be contrasted in contrastive reduplication?* Paper presented at the Third Annual QP Fest, Stanford, April 21, 2006.
- Widlitzki, Bianca. 2016. Talk talk, not just small talk. Exploring English contrastive focus reduplication with the help of corpora. *ICAME Journal* 2016;40(1). 119-142.

Bilag

Eksempler	altså	ikke	sån	frase	ord	ordklasse
bog-bog		x			x	N
afsluttende-afsluttende		x			x	Adj
Brian-Brian	vides ikke	vides ikke	vides ikke		x	N
blå-blå					x	Adj
bred-bred	x	x			x	Adj
alt-alt		x			x	Adv(P)
briller-briller	x	x			X	N
dyrt-dyrt		x	x		x	Adj
introduceres-introduceres		x			x	V(P)
byen-byen	vides ikke	vides ikke	vides ikke		x	N
chef-chef	x	x			x	N
enige-enige					x	Adj

Skrifter om Samtalegrammatik

det hele-det hele	x	x		x		Adv(P)
fint-fint		x	x		x	Adj
flad-flad	x	x			x	Adj
dårligt-dårligt		x			x	Adv(P)
flydende-flydende					x	Adj
hjemme-hjemme					x	Adv(P)
i dag-i dag	x	x		x		Adv(P)
chokolade-chokolade		x			x	N
gamle-gamle		x			x	Adj
fest-fest		(x)			x	N
forening-forening		x			x	N
kender-kender		x	x		x	V(P)
kedeligt-kedeligt	x	x			x	Adj
kort-kort		x	x		x	Adj
lige-lige	x	x			x	Adv(P)
lav-lav	x	x			x	Adj
lukket inde-lukket inde		x	x	x		Adv(P)
ligeglad-ligeglad	x	x			x	Adj
min-min	x	x			x	Pro
formand-formand	vides ikke	vides ikke	vides ikke		x	N
nyt-nyt					x	Adj
nøgen-nøgen	x				x	Adj
gyser-gyser		x			x	N
retro-retro		x	x		x	Adj
ryge-ryge	x	x			x	V(P)
rigtige-rigtige					x	Adj
nu-nu	x	x	x		x	Adv(P)
mad-mad			x		x	N
mad-mad					x	N
mad-mad		x	x		x	N
romantisk-romantisk					x	Adj
mode-mode	x	x			x	N
sejler-sejler	x				x	V(P)
slave-slave					x	Adj
ondt-ondt		x			x	Adv(P)
stor-stor	x	x			x	Adj
navn-navn		x	x		x	N
syg-syg	x	x			x	Adj
nyheder-nyheder		x			x	N
nægter-nægter		x	x		x	N
sød-sød	x				x	Adj
tyk-tyk		x	x		x	Adj
tynd-tynd		x			x	Adj
tør-tør		(x)	x		x	Adj
sammen-sammen					x	Adv(P)
pige-pige		x	x		x	N
sammen-sammen					x	Adv(P)
sommer-sommer					x	Adv(P)
prøve-prøve	x				x	N
skriver-skriver	x		x		x	V(P)
uhyggeligt-uhyggeligt	vides ikke	vides ikke	vides ikke		x	Adj
rum-rum		x	x		x	N
speciale-speciale	vides ikke	vides ikke	vides ikke		x	N
Roskilde-Roskilde		x			x	Prop
travlt-travlt		x	x		x	Adv(P)
timer-timer		x			x	N
voksant-voksant	x		x		x	Adj
ærlig-ærlig	vides ikke	vides ikke	vides ikke		x	Adj
weekend-weekend	vides ikke	vides ikke	vides ikke		x	Adv(P)
været der-været der		x		x		V(P)